

Seadus ja Kohus.

Õigusteadline ajakiri.

Tegelik toimetaja **M. Pung.**

Kirjade adress: С.-Петербургъ, Мѣшанская ул. № 4, кв. 7.

№ 3.

Märts 1910 a.

№ 3.

Wäljawõte kubermangude ja maakondade Semstwo-asutuste kohta käiwast seadlusest.

Esimene jagu.

Maakondade Semstwokogu liikmete walimistest.

§ 15. Igas maakonnas kutsutakse kokku iga kolme aasta järele: 1) Semstwokogu liikmete walimise koosolekud ja wallakogude koosolekud Semstwokogu liikmete walimiseks; 2) maakonna wäike-maapidajate-kogud Semstwokogu liikmete walimise koosolekule wolinikkude (уполномоченные) walimiseks.

§ 16. Semstwokogu liikmete walimise koosolekust on õigus osawõtta: 1) Isikutel, kes Wene riigi alamad on, heategevatel-, õpe- ja teaduslikkudel-asutustel, kui ka riigi seaduste põhjal elule kutsutud kaubanduse- ja tööstuse-ühisustel, jeltšidel ja osäühisustel, kui neil, olgu kas isikutel ehk asutustel, ühisustel, jeltšidel wõi osäühisustel kõige wähem üks aasta juba teatawas maakonnas pärisomanduseks on olnud: a) kas maad, mis Semstwo maksusi maksawad ja oma alammäära poolest wäikem ei ole kui seda seadus selle, § 16, kohta määrab; b) muud liikumata warandust (olguigi ka linna piirides), kui see warandus Semstwo maksude wõtmiseks mitte alla wiieteist-

kümne tuhanda rubla ei ole hinnatud, ja 2) väikemaapidajatekogu poolt valitud volinikkudel.

Täheendus 1. Semštvo kogu liikmete valimise koosseisust võivad niisama, nagu omanikudki, täie õigusega osa võtta: 1) isikud, kelle kätte sellekohane warandus eluaegsels tarvitamiseks on antud, ja 2) isikud, kes mäetööstuse-asutustes krooni poolt kingitud maid tarvitavad.

Täheendus 2. Kui mitu isikut üheskoos teatava liikumata waranduse omanikkudeks on, siis arvatakse neid kõiki ühe osa liikumata waranduse omanikkudeks ja selle järel on neil kõigil valimisekogas healeõigus.

Täheendus 3. Juudisooft elanikkusil, niikaua kui nende kohta käivad seadusemäärused uuesti läbiwaadatud ei ole, ei lasta Semštvo valimiste-kogudest osavõtta.

§ 17. Neist isikutest, kellel § 16 p. 1. järel Semštvo kogu liikmete valimise-koosseisust õigus on osavõtta, aga kes alla 25 a. wanad on, niisama ka naisterahwad, ei või isiklikult mitte oma valimise õigust tarvitada.

§ 18. Valimiseõigusliste eest, kes veel 25 a. wanad ei ole, Semštvo kogu liikmete valimise-koosseisust võivad nende usaldusemehed sellekohase volikirja põhjusel osavõtta, aga lapsealiste, kui ka alaealiste eest, nende töörmündrid ja hoolekandjad, kui need viimased § 16 p. 1 nõuetawaid tingimisi täidavad, ja kui neil § 17 järel endil õigus on valimise-kogust osavõtta. Naistesooft valimiseõiguslised võivad valimise-koguse eneste eest ainult oma isasi, mehi, poegi, wäimehi, pojapoegi, lihaseid wendasi ehk wennapoegi wolitada.

§ 19. Wanemate juures elustawad pojad võivad endi isade eest valimiste-kogudest isade wolituste põhjusel osavõtta. Wolitus wõib aga ainult ühe poja nime peale antud saada.

§ 20. (Käib ainult Wjatka, Olonetši ja Permi kubermangude ning mõne üksiku maakonna kohta).

§ 21. Paragrahwides 18—20 tähendatud naistesooft valimiseõigusliste isikute usaldusemehed, töörmündrid, isade poolt wolitatud pojad ja mõisate walitsejad, võivad ka ilma valimise õigust andwa waranduslise tsensusetta olla, kuid seal juures peawad nad muid tingimisi täitma, mis Semštvo kogu liikmete valimiseõigusliste käest

nõutakse. Neis paragrahvides (18—20) tähendatud volikirjad peavad eneses isaldama isiku nimetust, kellele volitus on antud, peab äratähendatud olema, misjulguse, nimelt, valimise-koosoleku peale volitus maksjav on, ja peale selle volitaja allkiri. Sarnased volikirjad pannakse volitajate eneste poolt endi allkirjade õigeks tunnistamiseks kohalikule ülemusele ehk politseile, rahu- ehk linnakohtunikule, maakonna ülemale või notariusele ette.

§ 22. Asutused, ühijused, seltsid ja osajühijused, kellel õigus on (§ 16 p. 1) Semstwokogu liikmete valimise-koosolekust osavõtta, võivad seda endi esitajate läbi teha. Heategewate-, õpe-, ja teaduslikkude-asutuste esitajad nimetatakse nende asutuste walitjaste poolt, kuna kaubanduse- ja tööstuse-ühijuste, seltside ja osajühijuste esitajateks nende eestseisuse liikmed, kellel selleks eestseisuse volitused on, tunnistatakse. Tähendatud esitajad võivad ka ilma valimise õigust andwa waranduslise tsensufeta olla, kuid seal juures peavad nad muud sellekohasi tingimisi täitma, mis isiklikult walimistest osavõtjalt nõutakse.

§ 23. Kellelgi ei ole õigus Semstwokogu liikmete walimisel peale kahe heale anda: üks ise oma eest ja teine wolituse ehk usalduse põhjusel.

§ 24. Semstwokogu liikmete walimise-koosolekule usaldusmeeste walimistest võivad osavõtta Wene riigi alamad meesterahwad, kes 25 aastat wanad, ja kellel mitte wähem kui üks aasta teatawa maakonna piirides kas päris omanduseks ehk elupõliseks tarwituseks on: 1) semstwo maksuji kandwat maad mitte wähem kui üks kümnendik osa tiinudest teatawas maakonnas, mis walimise koosolekust osavõtmise õiguseandmiseks määratud, nagu see sellekohases tabelis ära on näidatud, ehk muud liikuwat warandust (olguigi ka linna piirkonnas), mis semstwo maksude wõtmiseks mitte alla ükstuhat wiisjada rubla hinnatud ei ole. Käesolewas paragrahwis (24) tähendatud waranduste omanikud healedigust wolnikkude walimisekogust osavõtta edasi anda ei wõi.

T ä h e n d u s. Nende isikute kohta, kes üheskoos ühe liikumata waranduse omanikud on, maksawad needjamad määrused, mis paragr. 16 täh. 2 antud on.

§ 25. Walimise-koosolekust ehk wolnikkude walimise-kogust osavõtmise õiguse määramise korral wõetakse tähelepanemise alla

ainult üks neist waranduslistest tšensustest, mis § 16 p. 1, ehk § 24 ära on näidatud. Kahte isefugust warandust kokku, kui kumbki neist oma eest täit waranduslist tšensust ei paku, walimise õigust andwaks ei peeta.

§ 26. Nendest isikuteft, kes paragrahwides 16 ja 24 näidatud tingimisi täidawad, ei wõi aga nii hästi walimise-koosolekuteft kui ka wolnikkude walimise-kogust osawõtta: 1) Kohaliku kubermangu linna- ja maakogu-asjade komisjoni liikmed ja esimees, mahaarwatud kubermangu mõisnikkude esimees, kubermangu Semstwoameti esimees, kubermangu linna linnaepä ja Semstwokogu ning linnaameti liikmed; 2) ristiusu kiriku waimulikud teenijad; 3) kohalikud prokurõri ameti wõimud; 4) politseiliste ametite pidajad kubermangus ja 5) talumehed, kes maakonna külakogukondade hulka arwatakse.*)

§ 27. Õiguse, niihästi Semstwokogu liikmete walimise koosolekust, kui ka wolnikkude-kogust osa wõtta, kaotawad ära: 1) need, kes kohtu poolt niisuguste süütegude eest karistada on saanud, mis enesega kas õigusekaotamist ehk kitsendamist ühes toob, ehk jälle teenistusest äraheitmist, niisama ka nende süütegude eest, mis rahukohtu karistuse seaduse §§ 169—177 ette äranähtud, kui nad mitte kohtu poolt õigeks mõistetud ei saanud; 2) ametist äraheidatud isikud kolme aasta jooksul peale ametist äratagandamist; 3) isikud, kes kohtu ehk uurimise all seisawad nende süütegude eest, mis selle paragrahwi (27) p. 1. tähendatud, ehk mis enesega ametist äratagandamist kaasa toob; 4) maksujõuetumaks tunnistatud wõlglasted, peale nende, kes õnnetuste läbi maksujõuetumaks saanud; 5) süütegude läbi waimulikust seisusest wäljajaidetud isikud, niisama ka mõisniku ehk teistest seisustest wäljajaidetud isikud, keda nende seisikonna kogude otsuse järel seisusest wälja heidetud, ja 6) need, kes politsei awaliku ülewatuuse all seisawad.

§ 28. Semstwokogu liikmete walimiseks nende isikute poolt, poolt, kellel õigus on walimistest osawõtta (waata § 16) pannakse igas maakonnas kaks walimise-koosolekut toime. Esimese järgu walimise-koosolekust wõtawad maakonna mõisnikkude esimehe juhatusel kõik põlised ja isiklised mõisnikud osa; teise järgu koos-

*) Wene külades hingemaa pidajad. Tõlkija.

olekust, mida kubermangu ehk maakonna linnapea juhatab — muud walimisediguslised isikud, niisama ka heategevate, õpe- ja teadusliste asutuste efitajad, kui ka kaubanduse ja tööstuse-seltside, ühifuste ja osaiühifuste usaldusmehed.

§ 29. Walimise-koosolekud kutsutakse kas kubermangu ehk maakonna linnas kokku neil tähtaegadel, mida kuberner Semstwoameti ettepaneku peale määrab. Sarnased koosolekud wõiwad, kui kuberner selleks Semstwoameti palwe peale luba annab, ka muudes maakonna alewikkudes ehk linnades kokku tulla.

§ 30. Teise järgu walimise-koosoleku wõib, kui kuberner selleks Semstwoametile luba annab, jaoskondadesse saada jagatud. Sarnasel juhtumisel juhatab selles koosoleku jaoskonnas, mis kubermangu ehk maakonna linnas kokku astub, kohaline linnapea walimise koosolekut, kuna aga teistes jaoskondades walijate keskelt kubeneri poolt koosoleku juhatajad nimetatud saawad. Semstwokogu liikmete arv, palju neid iga jaoskond walima peab, määratakse kubeneri poolt selle wahekorra järel, palju üleüldise terwe walimise koosoleku poolt liikmeid walida tuleb.

§ 31. Walimise-koosolekule wolinikkude walimiseks paragrahw 24 tähendatud wäikemaa pidajate poolt, kutsutakse neis kohtades, kus walimise-koosolekud ära peetakse, ja neil tähtaegadel, mis kubeneri poolt kindlaks on määratud, kaks wolinikkude walimise-kogu kokku. Esimese järgu walimise-kogus, mida maakonna mõisnikkude efinitees juhatab, walivad nii hästi põlised kui ka isiklised mõisnikud (wäikemaa-pidajad). Teise järgu walimise-kogus, mida kubermangu ehk maakonna linnapea juhatab, walivad kõik muuseifuslised isikud, kellel § 24 järel õigus on Semstwo walimistest wolinikkude läbi osawõtta. Walimise-kogud wõiwad kubeneri lubaga, mida Semstwoameti palwe peale antakse, jaoskondadesse saada jagatud. Sarnasel korral nimetab kuberner külad ehk alewid, kus need jaoskonnad, mis wäljaspool walimise-koosoleku asukohta peetakse, kokku tulewad, samuti nimetab kuberner jaoskondade juhatajad.

§ 32. (Käib Wjatka, Olonetši ja PERNI kubermangude ja mõne üksiku maakonna kohta).

§ 33. Wolinikkude arv, mis walimise-kogudes walida tulewad, määratakse selle järel palju neil isikutel, kes walimise-kogudest osawõtawad, semstwo maksust kandwat maad on ehk muud liikumata

warandust, kus juures iga walimise tsensuse tarbeks määratud waranduse summa ehk maa-tiinude arwu kohta üks wolinik walitakse.

§ 34. Isikute nimekiri, kellel õigus on walimise-koosolekuteist ja walimise-kogudest osawõtta, peawad maakonna Semstwoameti poolt alati korras peetama, mis õigel ajal walijate arwu muutuse üle märkusi tehes. Walimise eel jaotab Semstwoamet walijad § 28 ja 31 järel walimise-koosolekutesse ja kogudesse ära. Selleks kokku seaditud nimekiri kuulutatakse neli kuu enne walimisi kohalikus kubermangu ajalehes ja peale selle wõib ka weel teisi teisi kuulutamiseks tarwitada, mida kuberner kui kohaliste oludega kokkukäiwat abinõu Semstwoametile kätte wäitab.

§ 35. Ühe kuu jooksul, (Wologda, Wjatka, Olonetsi ja Pergi kubermangudes kaks kuu) walijate nimekirja avaldamisest, tulewad avaldused nende paranduste üle, mis mis tahetakse lasta ette wõtta, maakonna Semstwoametile siiski anda. Selle aja jooksul parandab Semstwoamet siiskiawalduste järel, mida ta põhjendatud leiab olema, nimekirja ära ja jaadab siis seda kubernerile läbiwaatamiseks, ühes oma seletustega nende awalduste kohta, mis tähelepanemata jäeti. Ühtlasi kuulutab Semstwoamet oma otsuse ka uuele isikutele, kes awaldusi tegiwad.

§ 36. Isikud, kes Semstwoameti otsustega rahule ei jää, wõiwad seitsme päewa jooksul, otsuse kuulutamisest arwates, Semstwoameti otsuse peale kubernerile edasi kaebada, kes need kaebused Kubermangu Semstwoasjade Komisjoni kätte arutada annab. Tähendatud komisjoni kätte arutamiseks antakse ka kõik märkused, mis kuberner walijate nimekirja kohta teeb.

§ 37. Walijate nimekiri, mis paragrahwides 35. ja 36. näidatud korra järel parandatud on, kuulutatakse kubermangu ajalehes kuu aega enne walimisi. Peale selle kuulutamise ei lubata nimekirjas enam mingisuguseid täiendusi teha. Isikud, kes nimekirja ei olnud üleswõetud, ehk kes oma walimise õiguse walimise alguseks ära kaotanud, walimistest osawõtmisele ei lasta.

§ 38. Walimise-koosolekud ja -kogud wõiwad Semstwokogu liikmeteks ehk wolinikkudeks ainult neid isikuid walida, kellel seal ajal koosolekul ehk kogul healedigus on.

§ 39. Valimised algavad wolinikkude walimisega walimisekogudes. Enne walimiste algust seatakse igas walimisekogus, kõikide koosolejate allkirjadega, kokku tulnud walijate nende paralt olewa semstwo maksusi kandwa maa suuruse ehk muu liikumata waranduse hinna wäärtuse, kui ka walimise alla tulewate wolinikkude arwu kohta, akt kokku. Wolinikkudeks wõiwad ainult Kogu koosolekul wiibiwad isikud walitud saada ja kes eelnast woliniku kohuste täitmiseft ära ei ütle.

40. Walijate isikute üle selgusesaamine jäetakse walimisekoosoleku esimehe hooleks. Need isikud, kes mõne asutuse ehk teiste isikute poolt wolitatud walimistest osawõtma, peawad esimehele sellekohased seaduslikud tunnistused ettenäitama: wolinikud — sellekohased wolitused, wöormündrid ja hoolekandjad — tunnistused, et nemad seda ametikohust täidawad, heategewate ja õpeasutuste esitajad — tunnistused oma walitsuse poolt, kes neid walimisele on saatnud, aga töö ja kaubanduse ühifuste ja seltside esitajad — wolitused ühifuse wõi seltsi esitajuse poolt.

41. Walimisekoosolekud ja kogud ei kesta kauem kui kakspäewad. Walimised pandakse toime kinnise healetamise abil, balloteerimisega.

42. Walimisekoosolek algab walimisi ainult sel korral, kui walijaid rohkem kui kakskolmandiku üleüleüldisest wolinikkude arwust walimistele on ilmunud. Balloteerimisele wõiwad ka need wolinikud wõetud saada, kes ka ise walimistele pole ilmunud, kui tema teadet pole saatnud, et tema woliniku kohust wastu wõtta ei soowi.

(Järgneb.)

Baltimaa Ev.-Luteruse usu kiriku wöörmündrid.

Hiljuti tõiwad ajalehed Otepeast sõnuni, et seal wallad kiriku wöörmündrite walimiseega päris kimbus olla. Endised elatanud mehed lahkuwad ametist ja tarmis on uusi asemele panna, aga uute walimisi ei kinnitata pea kunagi mitte. Nii liikatud mõnes wallas walimised ümber: mõnes wallas walitud mehed ei olla küllalt head, ja teises kohas ei olla mitte mõisajomanik walimise koosolekut juhatanud. Määratud siis uus koosolek, kuhu ka mõisajaherra seda ülitähtsat toimetust juhutama sõitnud. Kuid wallamehed pole aga fiiski mõisajaherra soowitatud mehi walunud ja jäänud oma kandidatide juurde kindlaks.

Meie maakoguduste liikmetel on suuremalt jaolt kiriku wöörmündrite walimise-seadus tundmata, sellepärast wöiwad siis ka mõisnikud selles asjas omawoliliselt talitada: walitakse sarnane mees, kes kiriku eestseisjale ja pastorile meelewastu on, siis on kõige paremaks abinõuks, walimised ümber lükata ja selle läbi endi pükspaitatajatele ametisse saamiseks teed walmistada.

Tutwustame siis siin kohal „Seaduse ja kohtu“ lugejaid nende seadustega, mis talurahwa seisusest walitud kiriku wöörmündrite õigsusesse, kohustesse ja walimisise korras puutub.

1. Kiriku wöörmündrite õigused ja kohused.

Wene riigi Seaduste Kogu XI. ande I. jao II raamat § 885*) Talurahwa seisusest walitud kiriku wöörmündrid (Bauer-Kirchen-Vormünder, Sechsmänner oder Unter-Kirchen-Vorsteher) peawad alamast seisusest koguduse liikmete elukombete ja eluwiihi, iseäranis laste kaswatamise ja nende koduse õpetamise üle walwama; nad peawad ka iseäralist tähelepanemist talurahwa keskel awalikuks saanud pattude peale panema, ja neid inimesi manitsema, keda nende kätte antakse, ja siis õpetajale teatama.

§ 886. Kiriku wöörmündrid walwawad külakooliõpetajate eluwiihi üle.

§ 887. Kiriku wöörmündrid teatawad õpetajale wõi kiriku

*) Tarwitame hra J. Edo tõlget „Ev. Luteruse usu Kiriku Seadusest“.

ceftseisusele, nõnda kuidas asjaolu nõuab, kõiki juhtumisi, mis kirik-
liseft küljest haruldased on.

§ 888. Kiriku wöörmündrid on kohustatud aegfasti õpetaja
juurde ilmuma, et jumalateenistuseft oja wõtta, aga kui nad ise tulla
ei saa, siis saadawad nad teisi kõlblikkusi talurahwa seisuseft mehi.

§ 889. Kui kiriku wöörmündrid pühapäewal wõi mõnel teisel
pühäl oma ameti asjus kiriku juurde kokku tulewad, annawad nad
õpetajale kõikide nende üle teatust, kes koguduses haiged on; kuid
hädaohtlikkude külgehakkawate ja kiiresti laialilagunewate tõbede ilmu-
mise puhul teatawad kiriku wöörmündrid seda wiibimata õpetajale
ka juba enne pühapäewa wõi mõnda teist ametitalituse pärast kokku-
tulekut, ning annawad selleft aegfasti teada, kas haiged mitte õpetaja
wainulikku talitamist ei tahta tarwitada.

§ 890. Kiriku wöörmündrid waatawad selle järele, et teenijaid
ja müid alamast seisuseft koguduse liikmeid nende teenistuse kohus-
teft jumalateenistuseft osawõtmiseks wabastatakse ja teatawad, kui
tarwis, oma tähelepanekuid selle asja üle õpetajale ehk kiriku eest-
seisusele.

§ 891. Kui jumalateenistuse ajal korratusi juhtub sündima,
siis aitawad wöörmündrid õpetaja nõudmise peale, korratuse lõpeta-
miseks abinõusi tarwitusele wõtta.

§ 892. Wöörmündrid wõtawad kirikus wabatahtlisi andeid
kiriku heaks wastu.

§ 893. Wöörmündrid peawad õpetaja ametisse seadmise juures
olema.

§ 894. Wöörmündrid peawad kõikide kirikliste katse-talituste
juures olema, mis koguduses ettewõetakse.

§ 895. Kui koguduse liikmed kiriku asjade üle nõupidamisele
kokku kutsutakse, peawad wöörmündrid kõige pealt niisugustele koos-
olekutele ilmuma.

§ 896. Wöörmündrid walwawad selle üle, et furnute matmise
juures puusärka kohase korra järel hauda pannakse.

§ 897. Wöörmündrid walwawad selle üle, et kiriku ehituste
juurde korrapäraliselt materjali tunakse, ja et tööliste arv, mis kas-
antud käskude wõi lepingu läbi määratud, täielik oleks.

898. Haruldustel kordadel, kui mõne kiriku walitsuse käsu
wõi teate posti kaudu saatmine wõimata on, peawad wöörmündrid

nõu leidma, et nimetatud käsud ja teadaandmised jätta jäänud, kuhu tarwis.

II. Kiriku wöörmüandrite walimisekord.

Talurahwa seisusest kiriku wöörmüandrite walimise korra kohta ei ole Ew. Luteruse usu kiriku seaduses kindlalt midagi üteldud. Seaduse Kogu XI. ainde I. jao 1886 a. jatku § 634 määrab ära, et selle ameti peale iga aastawat Ew. Luteruse usulist koguduse liiget, kes mitte alla 25 a. wana, ehk kohtu poolt karistatud ei ole, ega uurimise all ei seis, walida võib, kui neil selles kihelkonnas, kus neid walitakse liikumata warandust on. Talurahwa seisusest wöörmüandrid kinnitatakse ametisse kiriku eestseisjate poolt, kes enne kinnitamist kohaliku õpetaja arwanist walitud isikute üle järel küsiwad. Ametisse seaditud isikute üle antakse terwele kogudusele teada. Talurahwa seisusest kiriku wöörmüandrite arv määratakse igas kihelkonnas kihelkonna juuruse ja külade ehk mõiskondade arwu järel ära.

Seaduste Kogu XI. ande I. jao II. r. § 744 määrab ära, et wöörmüandrid kolme aasta peale saawad ametisse walitud, kuna aga neid peale selle ametiaja lõppu uuesti võib walida. Kui nad oma ameti kohased ei ole, võib kiriku eestseisja neid igal ajal ametist lahti lasta.

Nagu sellest näha, ei ole seaduses sõnagi selle kohta üteldud, et kiriku wöörmüandrite walimisekoosolekuid mõisnik kiriku-eestseisja juhutama peaks, selle pärast tuleb arvata, et wöörmüandrite walimist niisama tuleb toimetada, nagu konwendi jaadikutegi walimist, s. o., et walimine täiesti kogukonna walimiste kohta määratud seaduste järel sündima peab. Walimise üle kirjutatakse protokoll, mis wiibimata kiriku eestseisja kätte saadetakse, kes seda järellatjub, kas walimised seadusliselt on toimetatud, ja kui walimised seaduslised ei ole, need ümber lükkab ja uued walimised wäljakuulutab. Kiriku eestseisja määruste peale võib kahe nädala jooksul ülema kiriku eestseisja eskaebtust tõsta.

Meie kodumaal on mitmetes kihelkondades, nagu näha, kiriku wöörmüandrid eluaja peale walitud, sest unsi walimist ei wõeta mitte ette. Olguigi, et talurahwa seisusest kiriku wöörmüandrite õigused nulli peale on wiidud ja nende amet ajast äraiganud, võib aga seal,

kus kiriku vastu huwitust rüütakse, koguduse liikmed ikkagi oma õigust tarvitada ja iga kolme aasta järele uusi wõormündrite walmi-
misi ette wõtta. Seadus selleks takistust ei tee.

Peterburi kubermangus juht nõuab seadus (XI a. I j. II r. § 743), et talurahwa seisusest wõormündrid iga kolme aasta järel
saawad walitud. Tarwitagu koguduse liikmed ka siin oma õigust.

R. B.—su.

Ühistegelaste selts Warshawis.

(Põhjuskiri on Warshawi seltsi ja liidu asjade ametkonnas 9. nov.
1906. a. kinnitatud).

1. Ühistegelaste seltsil on eesmärgiks ühistegewuse aate laiali-
laotamine Poolamaa elanikkude hulgas ja kõigi ühistegewuse ühijuste
tegelikkude ettevõtete, niisama ka üksikute isikute toetamine, kes ühis-
tegewuse küsimusega tegemist teewad.

2. Sell otstarbel wõib selts:

a) Warshawis ja mujal Poolamaal teadete büroosi awada, kus
ühistegewuse liikumise üle nõu, juhatusi ja teateid oleks jagatud, kust
kõigile ühistegewuse-ühijuste juhatustele ja liikmetele oleks põhjus-
ja juhatuskirjasi kätte toimetatud;

b) enese peale wormiliste puuduste ja wigade kõrwaletõimetamist
wõtta, kui need ühistegewuse-ühijuste asutamisest ja tegewusest
takistawad, niisama ka selle poole püüda, et seadusi ühistegewuse ka-
suks oleks uuendatud;

d) igasuguse ühistegewuse kohta armustiku-teateid korjata, tea-
dete korjamise-lehti laiali jaata jne.

e) ühistegewuse küsimust selgitawaid kirjatöösi ja käsiraama-
tuid (справочники) kirjastada ja nende lialilalaotamise eest hoolitseda.

g) kõneõhtuid ja ettekandeid ühistegewuse aluste ja harude üle
toime panna;

f) ühistegewuse-päewi maakondades ja ühistegewuse asutuste
esitajate kongressi toime panna, ja sinna oma asemilika saata;

- h) oma osakondasi awada ja kirjasaatjaid nimetada;
- i) ka ühistegewuse näitusi ja wõistlusi toime panna;
- k) raamatukogusi, lugemisetubasi, kooliisi, kursusi täiskaswanutele ja muud sarnasi asutusi alustada.

3. Seltsi juhatusse asupaigaks on Warschawi linn; tema tegewuse ulaks kogu Poolamaa.

4. Seltsil on juridilise isiku õigused; tema käsitab täiel mõedul kõiki sellest tekkinud õigusi: võib kõikisugu liikumata ja liikumat warandust omandada; niisugust warandust annetustena vastu wõtta, annetusi korjata jne. Seltsil oma pitseri pealkirjaga: Ühistegelaste selts Warschawis.

Seltsi aineline alus.

5. Seltsi aineliseks aluseks on:

- a) seltsi liikmete poolt teatavas suuruses maksetaw sisseastumise maks ja liikmete aasta-maksud;
- b) seltsi kirjastuse tulu ja kõneõhtude sissetulek;
- c) seltsi waranduste sissetulek;
- e) annetused seltstile tema liikmete kui ka wõeraste poolt, kes selle abil soowiwiwad seltsi tegewuse laiendamist toetada;
- g) harruseltside maksud.

6. Seltsi võib warandusliselt kohustada seltsi nõukogu neis wõimupiirides, mis temale seltsi üleüldise koosoleku poolt määratud.

Niisugused kohustused peawad ikka nõukogu eesistuja ja kirja-toimetaja allkirjadega kinnitatud olema. Selts wastutab ainult niisuguste kohustuste eest, mis eelnimetatud eelnõuet täidawad. Seltsi arwepidamises ja aruannetes tuleb harilikku seltside asjaajamise korda tähelepanna.

Seltsi liikmed.

7. Seltsi liikmeks võib olla iga kodanik, sugu peale waatamata, kes seltsi juhatusse või harruseltsi poolt liikmeks vastu on wõetud.

T ä h e n d u s. Usu või erakonna waated ei ole takistuseks seltsil liikmeks astumise puhul.

8. Seltsi liige on kohustatud:

a) vastuvõtmise puhul üks rubla sisseastumise-maksu ära tasuma, mis ka kuude kaupa diendada võib;

b) ühistegevuse liikumise põhjusõpetusi ja ettevõtteid kodu- kui ka väljamaal tundma õppida ja nende laialilaotamiseks kaastegem olla;

d) mõne ühistegevuse-ühisuse liikmeks astuma,

e) seltsi koosolekuteft osa võtma ja mitte ilma wabandatawate põhjusteta nende kohuste täitmiseft, mis selts tema peale paneb, kõrwale põiklema.

9. Igal liikmel on koosolekutel healeõigus, mis aga edasiantaw ei ole.

10. Juhatusel on õigus igaahte seltsi liiget, kes kuue kuu jooksul järjestikku oma maksu diendamata on jätnud, seltsift wäljaastunuks tunnistada; niisugust liiget võib unesti seltsi wastu wõtta, kui ta oma wõlgajäänud maksu ära diendab.

11. Wäljajaidetakse ka liikmed, kes:

a) meelega seltsi põhjuskirja nõudeid täita ei joowi ja seltsi wastu töötawad,

b) ennaft antu teguwiiisiga häbistanud on.

12. Seltsi § 11. tähendatud põhjustel seltsift wäljajaidmine sünnib aukohtu otsusel; aukohtus on 5 seltsiliikmete hulgast walitud aukohtunikku, nimelt, 2 aukohtunikku süüdistatawa poolt, 2 seltsi juhatusel poolt, kuna wiienda, aukohtu eesistuja, eelpool tähendatud aukohtunikud üheskoos walivad. Aukohtu otsused on lõpulikud. Kes aukohtu otsusel seltsift on wäljajaidetud, ei wõi enam seltsi-liikmeks saada.

Seltsi korraldus.

13. Seltsi asju diendawad: a) täiskogu (üleüldine koosolek), b) seltsi nõukogu, d) juhatus ja e) rewisjon-i komisjon.

Täiskogu.

14. Täiskogud on harilised ja erakorralised; nende kokkukutsujaks on seltsi juhatus.

a) harilised täiskogud tulevad kord iga aasta kokku, nimelt aprilli kuus, et seltsi eelarvet ja aruannet läbi arutada ja kinnitada. Juhatus, nõukogu, ja revisjoni komisjoni liikmeid valida, ja ka neid jooksuaid asju diendada, mis nõukogu võimupiiridesse ei mahu.

b) Erakorralised täiskogud kutsutakse tarbekorral kokku, kas nõukogu soovil või 25 seltsiliikme, kes nõukogu- ja juhatuseliikmed on, nõudel.

15. Täiskogu otsustab, selle põhjuskirja järel kõik küsimused, mis juhatus on päevakorda võtnud.

16. Täiskogu kokkutuleku ajast ja kohast, ühtlasi ka tema päevakorraft antakse liikmetele kaks nädalat ette teada.

17. Otsustid teeb täiskogu liht healte enamusega, ainult seltsi põhjuskirja muutmises eraldatud, kus otsust juba kõigi liikmete enamusga tehakse.

18. Täiskogu-koosoleku avab nõukogu juhataja, kes koosolekule ka juhatajat ja kirjatoimetajat soovitab.

Seltsi nõukogu.

19. Seltsi nõukogus on:

a) 7 liiget, kes iga aasta täiskogu poolt selleks valitakse;

b) juhatusel eesistuja või tema asetäitja;

c) seltsi harude (osakondade) esitajad, iga haruseltsi poolt üks. Esimesel koosolekul valib nõukogu enese jaoks juhataja, kes seltsi ametlik esitaja ongi.

Täheendus. Juhatuseliikmed, peale tema eesistuja või selle asetäitja, võivad nõukogust nõuandma healeõigusena osa võtta.

20. Nõukogu peab selle eest hoolitsema, et täiskogu otsused oleksid täidetud, ja et selts neil ülesannetel töötaks, mis ta põhjuskirja § 2. on tähendatud.

21. Täiskogu kinnitab juhatuskirja, milles nõukogu kohused ja tema tegemise piirid seltsi varanduse üle valitsemises ära määratakse. Nõukogu kinnitab sarnase juhatuskirja seltsi juhatusel.

22. Nõukogu tuleb iga kuu harilistele istumistele kokku ja, kui tarvidus nõuab, siis erakorralistele. Hariliste koosolekute aeg

määratakse nõukogu esimesel korraldaval koosolekul. Kõik seltsi liikmed võivad nõukogu istumistest nõuandva healeõigusega osa võtta. Erakorraliselt kutsutakse nõukogu kokku kas seltsi juhatuse või jälle nõukogu viie liikme soovil.

23. Nõukogu päevakorda võtavad küsimusi üles juhatus; ja nõukogu liikmed. Otsusi tehakse liht healtenamusega. Healte pooleks langemise puhul otsustab eesistuja heal.

24. Küsimused, mis mõne haruseltsi tegevust puudutavad, otsustatakse haruseltsi esitaja osavõtmisel, kui aga haruseltsi eestseisus e ole oma nõusolemist selle kohta avaldanud, et ka ilma tema esitamise- jeta võib teatavat, teda puudutavat küsimust ära otsustada.

25. Nõukogu otsused on võimulised, selle peale vaatamata, kui palju liikmeid tema istumisest on osa võtnud.

J u h a t u s.

26. Juhatuses on kolm liiget, kes selleks aasta peale täiskogu poolt valitakse; eesistuja, kirjatoimetaja ja laekahoidja ametid jaga- vad eestseisuse liikmed oma vahel ära.

27. Juhatus on seltsi täidesaatev elund; tema on alaline asu- tus, kes seltsi täiskogude ja nõukogu otsusi täidab. Juhatus võtab seltsi uusi liikmeid vastu; tema võimud on seltsi ametnikkude vastu- võtmine ja lahtilaskmine; tema saab seltsi eelarve täitmiseks raha, mis ta kulutada võib; tema toimetab kirjavahetust seltsi liikmetega, tema haruseltsidega, eraasutuste ja isikutega; tema valvab seltsi kir- jastuste üle, valitseb seltsi raamatukogu, muuseumi, ülepea juhatab ta seltsi asjaajamist nende näpunäidete järel, mis nõukogu annab, ja kõigi otsuste ja juhatuskirjade põhjal.

28. Juhatus toimetab enese ja nõukogu nimel seltsi kirjavahet- tust; juhatuse kirjad peavad eesistuja ja kirjatoimetaja allkirjaga kinnitatud olema, ning neis peab asja pihta käivate nõukogu otsuste peale tähelepanekut juhitama.

R e w i s j o n i k o m i s j o n.

29. Rewisjoni komisjonis, kelles kolm täiskogu poolt üheks aastaks valitud liiget on, kutsutakse kokku enue täiskogu kokkukutset

felleks, et ta feltsi arwepidamist, raamatuid ja allkirjasi (dokumentisi) läbi katsuks, ja ülepea feltsi waranduslise seisukorra üle selgusele jõuaks. Rewisjoni komisjon arutab ka tulewa aasta eelarwe läbi.

Kõik rewisjoni komisjoni otsused antakse täiskogule kirjaliku aruandena teada.

Haruseltsi d.

30. Kui kufagil wäljaspool Warschawi linna mitte wähem kui 25 isikut soowi awaldawad feltsi astuda, siis wõiwad nad feltsi juhatusse nõusolekul haruseltsi awada.

31. Haruseltsi täiskogu walib enesele kolmeliikmelise juhatusse ja selle kaudu teatab ta feltsi juhatussele kõik oma otsused ja kawatfused, mis feltsi tegewuse arenemist pündutawad.

32. Haruseltsid arendawad oma tegewust iseseiswalt selle põhjuskirja piirides, kuna nad enne jeda feltsi juhatussega põhjuskirja § 2. asjus on kokku leppinud.

33. Haruseltsid wõiwad ise oma jissetulekuid ära tarwitada, ainult mitte alla 10% oma jissetulekust peawad nad peaselti kasfale üleüldiste otstarbete toimetamiseks andma.

Seltsi tegewuse lõpetamine.

34. Seltsi tegewus lõppeb, kui $\frac{2}{3}$ feltsiliiikmeteist selle otjuse poolt on. Niisama on haruseltsi lõpetamiseks tarwis, et $\frac{2}{3}$ haruseltsi liikmeid selle poolt olekfiwad.

35. Kui haruselts lõpetatakse, siis antakse tema warandus pea feltfile

Kui selts lõpetatakse, siis otjustab see täiskogu, kes lõpetamise otjuse teeb, ka feltsi waranduse jaatuse üle.